

1.
2.
3.
y.

1787 16.
1351

10
PROCANCELLARIVS
IOS. LVD. ERN. PÜTTMANNVS

I. V. D.

CATHEDRALIS ECCLESIAE NVMBVRGENSIS CANONICVS

PANDECT. PROF. ORD. ET COLLEG. ICTOR. ASSESSOR

SOLLEMNIA INAVGVRALIA

PRAECLARISSIMI CANDIDATI

FRIDERICI TRAVGOTT STARCKII

LVSATI

A. D. V. IVLII MDCCLXXXVII.

PVBlice CELEBRANDA

INDICIT.

DE
DELATORIBVS PRAEMIIS HAUD
EXCITANDIS.

QVIDIVS *Trist. I. I.*

Tantum, ne noccas, dum vis prodesse, videto.

Quotiescunque in litteris publicis admisso aliquo crimine delatores, propositis praemiis promissoque silentio, ad denunciandum inuitari excitarique video, toties dubium mihi subnaescitur, verene hoc fieri expediat, an commodum inde proueniens incommodis et detrimentis, quae indidem ad rem. redundare solent, longissime superetur. a) Sane, quod in arte medica accidit, vt haud raro ipsa remedia plus damni, quam vtilitatis adferant aegris, idem, ni fallor, interdum

a) Non temere credendum esse delationi, iam docuit LYCIANVS *Tom. III.* edit. quae *Amstelod.* 1743. prod. p. 125. idemque monuit P. SYRUS his verbis:

Difficilem oportet aurem habere ad crimina.

Nae, qui mentem addicit credulam calumniis, aut ipse est prauis inquinatus moribus, aut certe ingenio nil supra puerum valet. Pauca tantum de accusationibus occultis dixit BECCARIA in *Tract. dei delitti et delle pene*, Tom. I. p. 28. edit. quae *Venetis 1781. Tom. II.* prod.

terdum etiam in legislatione euenit, vt scilicet morbi reip. remediis contra eos adhibitis magis augeantur, quam tollantur aut minuantur. Nemo igitur, spero, me reprehendet, si, quid mihi ea de re videatur, oblata hac scribendi opportunitate, meo pristino more paucis edisseram.

Equidem haud ignoro, quibus vtantur argumentis, qui delatores ad indicanda crimina praemiis prouocandos esse existimant. Reip. inquirunt, interest, scelera haud manere impunita, propterea quod nihil magis ad delinquendum inuitat scelerum admissorum impunitate; qua quidem in re nosmet ipsi libentissime iis adstipulamur. Verissime enim CICERO *de Off. II. 3. Nisi multorum impunita scelera tulissimus, nunquam ad vnum tanta peruenisset licentia: a quo quidem rei familiaris ad paucos, cupiditatum ad multos improbos venit hereditas.*

Iam (pergunt) cum plerique facinorosorum noctem peccatis fraudibusque obiciant nubem, i e. maleficia sua clam testibusque remotis perpetrent, quid nobis ad detegenda crimina superest, nisi vt ii, qui eorum scientiam habent, ad denunciandum inuitentur, et si opus esse videatur, vel praemiis eam in rem propositis excitentur? Nonne hoc quoque fecerunt Romani, vt sexcentis veterum scriptorum ex locis testimoniisque nulli dubitationi obnoxii constat? Nonne ipse CICERO in *Or. pro Sex. Rosc. cap. 20. Accusatores, ait, multos esse in ciuitate uile est, vt metu contineatur audacia. — Quare facile omnes patimur, esse quamplurimos accusatores, quod innocens, si accusatus sit, absolui potest, nocens, nisi accusatus fuerit, condemnari non potest. Utilius est autem, absolui innocentem, quam nocentem causam non dicere.* Quis igitur dubitabit, quin nobis etiam eandem inire viam, eademque crimina detegendi ratione uti liceat?

Equidem fateor, non nullius haec esse momenti, multumque inde auctoritatis infituto, quo de agimus, accedere. Idem vero altera ex parte tot tantaque inde video emergere incommoda, vt iis commoda, quae expectari cunq̄ue possunt, omnia longe multumque praeponderentur.

Ac

Ac primo quidem magnopere vereor, ne ii ipsi, quos ad manifestanda delicta inuitamus, quibusque adeo pro hac opera pretium soluimus, proditioni sensim adsuescant, cumque initio non nisi scelera detulerint, mox, ut auctoramentum propositum percipiant, etiam innocentes, ex quibus possint crescere, accufent, tandemque vel ad ipsam patriam proferendam sese accingant. Quod sane mirum haud videbitur iis, qui peruersos multorum hominum animos norunt, et quam facilis vulgo ad malefaciendum sit via, haud ignorant. Profecto

Nemo satis credit, tantum delinquere, quantum

Permittas: adeo indulgent sibi latius ipsi.

Nae, qui amicum nocentem lucri causa prodidit, mox, quo ingenti aliquo potiatur praemio, eo etiam animum inducet, ut vel innocentem deferat, maxime si latere et ex insidiis quasi agere possit. Nae magna in his terris vis pecuniae est, tanquam, quantam animo concipere vix possis.

Aurum per medios ire satellites,

Et perrumpere amat saxa, potentius

Itu fulmineo: concidit auguris

Argini domus, ob lucrum

Demersa excidio: diffidit urbium

Portas vir Macedo, et subruit aemulos

Reges muneribus: munera nauium

Saeuos illaqueant duces.

Nonne multi tam auidi sunt pecuniae, ut animis eorum penitus insidere videatur illud Satyrici: b)

Quisquis habet nummos, securo nauiget aura,

Fortunamque suo temperet arbitrio.

Vxorem ducat Danaen, ipsumque licebit

Acrisum iubeat credere, quod Danaen.

Carmina componat, declamet, concrepet, omnes

Et peragat causas, sitque Catone prior.

A 3

Iuris

b) Vid. TITI PETRONII ARBITRI, Equitis Romani, *Satyricon* p. 178. edit. splendidiss. quae e biblioth. Illustrissimi L. B. DE REVICZKY Berolini 1785. prodit.

Iurisconsultus, paret, non paret, habeto,

Atque esto, quidquid Seruius et Labeo.

Multa loquor; quiduis, nummis praesentibus, opta,

Et veniet. Clausum possidet arca Iouem.

Quid igitur mirum, si eiusmodi homines, qui tam peruerso sentiunt, vt promissum praemium suum faciant, amicos pariter atque inimicos, nocentes aequae ac innocentes prodant ac deferant?

Neque vero sola auri argentique fames est, quae homines adeo transuersos agere queat, sed idem etiam faciunt ira, et odium, atque inimicitiae.

Non Dindymene, non adytis quatit

Mentem sacerdotum incola Pythius,

Non Liber aequae: non acuta

Sic geminant Corybantes aera,

Tristes vt irae: quas neque Noricus

Deterret ensis, nec mare naufragum,

Nec saeuus ignis, nec tremendo

Iuppiter ipse ruens tumultu;

vt nihil iam de inuidia d) dicam atque liuore, quo si maxime agitantur, qui virtutem bonumque oderunt alienum, eoque haud raro tantopere excaecantur, vt vel suam ipsorum negligant salutem, modo alios simul in casum atque ruinam trahere possint.

Ve-

c) Ita PHAEDRA apud SENECAM in *Hipp.* v. 1187.

— *Falsa memorauit, et nefas,*

Quod ipsa demens pectore infans hauseram,

Mentita finxi. Vana punisti, pater,

Iuuenisque castus crimine incestae iacet,

Pudicus, insons. — —

d) Quam in iis praecipue videre licet, qui eandem ambulant viam.

HESIODVS *Oper.* v. 25.

Καὶ κεραμεὺς κεραμῶν κατέει, καὶ τέκτων τέκτων,

Καὶ πτωχὸς πτωχῶν φθοίει, καὶ δολιδὸς δολιδῶν.

Et figulus figulo succenset, et fabro faber,

Et mendicus mendico inuidet, et poeta poetae.

Veniamus iam ad alterum illorum incommodorum, quae ex delatorum prouocatione oriri diximus. Quisquis paulo attentius in vitas hominum inspicit, eum profecto latere haud potest, quantas perpetuus timor perpetuumque periculum a speculatoribus imminens pariat discordias, et quam facile hic metus omnem vitae communionem societatemque penitus dissoluat. Quotusquisque enim eos non fugiet, quos tanquam homines periculosos sibi que insidias fruente timere necesse habet? Nae eiusmodi metu parentes a liberis, coniuges a coniugibus, ciues alienantur a ciuibus. Non hospes ab hospite, non frater a fratre se amplius tutum esse existimat. e) Inde autem non potest non omnium officiorum neglectus, tandemque summa existere miseria. Ita, teste *SENECA de Ben. III. 26.* olim sub Tiberio Caesare fuit accusandi frequens et pene publica rabies, quae omni ciuili bello grauius ciuitatem confecit. Excipiebatur ebriorum sermo, simplicitas iocantium. Nihil erat tutum. Omnis saeuendi placebat occasio, nec iam reorum expectabatur euentus, cum esset vnus; neque sine ratione *VALENS Imp. teste THEMISTIO Or. 16.* dixit, difficiliorem reip. morbum esse, cum ciues a sycophantis opprimantur, quam cum barbaris seruiant, quemadmodum difficiles sint aegritudines, quae intus lateant, quam quae foris accidunt. Conf. *IAC. GOTHOFREDVS ad l. 8. C. Th. de fam. libell. Tom. III. p. 268.* Atque hinc etiam Romani, iis certe temporibus, quibus ius et aequum in pretio erant, delatores, sycophantas et vitiligatores feuerissime coercabant. Ita de *AVGVSTO SVETONIVS in vita eius cap. 32. Diurnorum reorum*

e) *LVCIANVS l. c. p. 126.* Delationum opera iam et euesae domus sunt et vrbes vastatae funditis, patresque in furorem acti contra liberos, et contra fratres germani, et liberi aduersus parentes, et contra amatores suos amasti. Multae vero etiam amicitiae rescissae, et confisae domus sunt ab illa calumniarum probabili specie.

rum et ex quorum sordibus nihil aliud, quam voluptas inimicis quaereretur, nomina aboleuit, conditione propofita, ut fi quem quis repetere vellet, par periculum poenae subiret, de TRAIANO PLINIVS in Paneg. cap. 35. Memoranda facies delatorum, claffi permiffa omnibus ventis, coactaque vela tempeftatibus pandere, tratosque fluctus fequi, quoscunque in scopulos detuliffent. Iuabat, profpectare ftatim a portu fparfa nauigia, et apud illud ipfum mare agere Principi gratias, qui, clementia fua falua, vltionem hominum terrarumque diis maris commendaffet, de PERTINACE CAPITOLINVS cap. 7. Delatores vinctos grauitur puniri iuffit, et tamen mollius, quam priores Impp. vnicuique dignitati, fi delationis crimen incurreret, poenam ftatuens, f) figillatimque de iis, qui in accufationem innocentium coierint, MACER in l. 2. D. de concuff. Si ideo pecuniam quis accepit, quod crimen minatus fit, poteft iudicium publicum effe ex Senatusconfultis, quibus poena legis Corneliae teneri iubentur, qui in accufationem innocentium coierint, quiae ob accufandum vel non accufandum, denunciandum vel non denunciandum testimonium pecuniam acceperint. Conf. H. BRENCMANN de L. Remmia, eiusdemque diff. de fatis calumniator. fub Impp. in Ott. Th. Tom. III. p. 1561. nec non C. I. VAN RENESSÉ de coërcitione accufatorum, in Oelrich. Thef. nou. I. 2. p. 561.

Iam fac porro, delatoribus, quod plerumque fit, nominis occultationem promitti, iisque reos quali cuniculis oppugnare licere; qua quaefo ratione hi contra eiusmodi occultas infidias fe fe defendere, crimenque fibi improperatum diluere poterunt? Si bona fide agis, quid times? cur celas nomen tuum? quare me petis

f) Egrege IULIANVS Imp. apud AMM. MARCELL. L. 18. cap. 1. cum quidam exclamaret: *Ecquis nocens effe poterit vsquam, fi negare fuffecerit. Ecquis, inquebat, innocens effe poterit, fi accufaffe fufficiet?* Haud iniuria autem cordatoribus vapulat CONSTANTINVS Imp. cum in l. 3. C. de mal. et math. non modo arufpices, alienas aedes ingreffos, concremari iubet, fed eorum etiam accufatores praemio dignos effe exiftimat.

tis ex occulto? Perfecto hoc non modo legibus, quae accusatorem certum notumque desiderant, sed publicae etiam securitati, quam quod maxime, contrarium est. g) Sin improbe agis atque malitiose, si crimen mihi impingis, quod nunquam cogitavi, nedum admisi, nae furca magis aut loris, quam publico dignus favore esse videris. Horret animus, quoties illorum miseriam hominum cogito, qui sine certo auctore criminis infumulati, et in carcerem coniecti, multos per annos in vinculis gemunt, et haud raro, iudice aut stertente, aut Bacchanalia vivente reosque vix reminiscente, plures menses silentio transigunt. Quid quaeso mirum, si eiusmodi homines inter supremas anhelantes angustias perire malint, quam vivere, mortemque beneficii loco expetant?

Sed nec hoc silentio praetereundum est, proditores nullo non tempore et ab omnibus bonis odio maximo exceptos fuisse, adeo ut in proverbium abierit: *Proditionem amo, proditorem odi.* h) Ego vero scire velim, qui fieri possit, ut maleficum odio

g) SENECA de Ira II. 29. *Hic ipse, qui ad te detulit, desinet dicere, si probare debuerit. Non est, inquit, quod me protrahas: ego productus negabo: alioqui nihil unquam tibi dicam. Eodem tempore et instigat, et ipse se certamini et pugnae subtrahit. Qui dicere tibi nisi clam non vult, pene non dicit; itemque LVCIANVS l. c. p. 138. Si quis vera a se accusari sibi conscius sit, ille, puto, etiam aperte conuincit, et ad rationem dicendam vocat, et oratione contra contendit; quemadmodum nemo, qui aperto Marte se vincere posse speret, insidiis unquam et fraude contra hostes temere utatur.*

h) ASC. PEDIANVS in Accus. Cic. contr. Verr. p. 96. (edit. quae L. B. 1644. prod.) *Accusatorum nomen ita viro bono fugiendum est, ut aut dici omnino se accusatorem nolit, aut velit, se non satis accusatorem videri. Atque hinc sunt, qui ne in crimine quidem perduellionis silentium morte puniendum esse existiment. Ita, postquam F. A. THUANVS ao. 1642. ideo, quod amici sui, CINC-MARI, perduellionem meditantis, nomen haud detulerat, Lugduni capite truncatus fuerat, nonnemo hosce condidit versus:*

odio prosequi, maleficium autem in pretio habere debeamus. Ut volet, quisque sentiat: ego certe a me impetrare non possum, ut vno eodemque tempore proditorem abhorream, proditionem contra in oculis feram, aut magni aestimem. Semper mihi placuit praeclarum illud factum CAMILLI, quod refert LIVIUS *Lib. V. cap. 27.* Magister scilicet Faliscae iuuentutis cum pueros extra urbem moxque in praetorium Rom. ad CAMILLUM productos in Rom. potestatem dare vellet, CAMILLVS eundem denudatum, manibus post tergum illigatis, reducendam Falceriis pueris tradidit, virgasque eis, quibus proditorem agerent in urbem verberantes, dedit.

Denique delatores aut indices praemiis allicere vel ideo periculosissimum est, quod facile fieri potest, ut ab iisdem, ne sperato excidant lucro, testes etiam falsi pretioque conducti subornentur, qua quidem ratione vel innocentissimus capitis periculum adire nullo negotio potest. Exemplum praebet SEX. ROSCIUS AMERINVS, quippe qui ab ERVCIO parricidii arguebatur, et nisi TVLLIVM defensorem habuisset, sine dubio vitam culeo finisset. Sed nec desunt exempla, eadem ratione viros praestantissimos et de patria optime meritos capitis reapse damnatos morteque multatos fuisse, in quibus hoc, quod adiciam, maxime memorabile mihi videtur.

Venetis seculo decimo septimo vivebat vir integer, innocens, religiosus, nomine ANT. FOSCARINVS, nobilis Venetus, de quo omnes boni vno ore omnia bona dicebant. Sed ecce! societas quaedam hominum facinorosorum mente conscelerata atque nefaria pessimum crudelissimumque inquit consilium eundem proditionis accusandi, idque haud alia de causa, quam vt
prae-

*O legum subtile nefas, quibus, inter amicos
Nolle fidem frustra prodere, proditio est!*

Auctor libri, qui sub tit. *Derniers sentimens des plus illustres personages condamnés à mort, Parisis 1773. prod. Tom. I. p. 470.* ait: *Tous les gens de bien pleurerent un homme, qui périssoit à l'âge de trentecinq ans, pour n'avoir pas voulu dénoncer son meilleur ami.*

praemio delatoribus proposito potirentur. Nonnulli eorum munere delatorum fungebantur, alii testium personam sustinebant. Quid multis? FOSCARINVS, optimae vir famae, in quem nulla tanti criminis cadebat suspicio, proditionis arguebatur, condemnabatur, condemnatusque, tremente tota cuius lumen fuerat, ciuitate, ultimo plectebatur supplicio. Et fortasse teterrimum hocce factum nunquam in lucem protractum fuisset, nisi similes delationes tam frequenter insecutae essent, seque tam breui tempore exceperissent, vt suspicionem mouerent iudicibus, tandemque, qua ratione res omnis gesta fuisset, publice innotesceret. Sed occisus semel FOSCARINVS reuocari in vitam haud poterat, adeoque nihil supererat, nisi vt, restituta eius memoria, mortui familiae, quantum pote, confuleretur, damnunq; datum restitueretur, de sceleratissimis autem illis hominibus, qui in mortem eius coierant, iustissima poena (et quae crux his nebulonibus poterat satis supplicii adferre?) expeteretur. i) Ecquis vero credat, id miseri cinerem FOSCARINI manesque curasse sepultos? En! quid malitia possit humana, et quam verum sit illud SENECAE: *Nullum caruū exemplo nefas.*

Tristissimum sane est, duorum ex hominum, fortasse improbissimorum, quibus omnia venalia sunt, testimonio, cuius vel innocentissimi vitam pendere atque fortunam; quod iam alii multo me oculatiores animaduernerunt sapienterque admonuerunt. k) Profecto multi praeclara incedunt specie, quibus tamen, vt lenissime dicam, ferrea intus sunt corda. Vnus est

i) Vid. I. F. LE BRET *Staatsgeschichte der Republik Venedig, P. III. p. 233.* Erant autem Veneti tunc admodum suspiciosi propter periculosissimam illam Hispanorum in remp. coniurationem, quam Abbas REALIVS vivis depinxit coloribus. Vid. *Les Oeuvres de l'Abbé de St. Real (Paris. 1745.) Tom. IV.*

k) Vid. DELA CROIX *Reflexions philosophiques sur l'origine de la civilisation, et sur le moyen de remedier aux abus, qu'elle entraine, Paris 1778. sq. cap. 6.* et I. H. DE ROVSSEL DE LA BERRARDIERE *Dissertations sur la composition des loix criminelles (à Leyde 1775.) p. 82. sq.*

Kαρδιουργός. Homines contra heu! nimium saepe prima fallit frons, externaque decipit species. 1) Quam facile igitur accidere potest, ut par hominum, quorum fides vacillare haud videtur, improbo animo, seu spe lucri, seu odio et ira, seu invidia, seu alia de causa, contra aliquem mortiferum dicant testimonium, qui tamen a scelere ipsi imputato semper alienissimus fuit? Hic certe meminisse deberent iudices praeclarum illud, quod apud ASC. PEDIANVM in *arg. act. in Verr. p. 67.* legitur, monitum: *Pleraque crimina ex anteacta vita saepe firmantur. Sumitur etiam hinc saepe defensio. Omnis enim confirmatio ab attributi personae et negotio sumi solet. Ergo attributa personae maxime in anteacta vita quaeri solent, negotium in ipso crimine; sibi in animum reuocare vetus illud: Satius est, impunitum relinqui facinus nocentis, quam innocentem damnari;* quo de argumento quia iam alibi dixi, actum in praesenti non agam, nec cramben bis coctam lectoribus apponam.

Sed possunt testes bona etiam fide errare, et praeconcepitis ex opinionibus falsum ferre testimonium. Triste eiusmodi exemplum refert DELA CROIX *l. c. cap. 22.* cuius summa huc redit.

Cum aliquot abhinc annis in Gallia pater quidam familias cubitum ire pararet, eiusque in cubiculo non nisi parum esset luminis, subito homo, instrumentum mortiferum in manibus tenens, irruiat dominumque domus grauitur vulnerat, mox autem, superueniente huius vxore itemque famula, fugam capessit. Inisio quidem paterfamilias aequae ac vxor eius et famula fatentur, tanta celeritate omnia peracta esse, ut internoscere faciarum haud possent: mox autem in suspicionem apud eos veniit Caius, quocum ipsis breui ante tempore grauis rixa intercesserat.

1) Verissime SENECA Trog. *Animis turpibus saepe pulchra induitur facies; idemque alio loco: Quantum malorum fronte quam blanda tegis!*

cefferat. Quod nunc suspiciosam ipsis visum erat, idem, parua interposita mora, verum certumque esse existimant. Ne longum sit, Caium tentatae arguunt caedis, cum eoque compositi in adferuatione sua constanter persistunt. Ohe! te, Caii, infelicem. Iam mortifera in telata sententia, carnifex enssem suum acuit. Iam, frustra vociferante vxore, frustra lamentantibus liberis, caput tibi amputatur, vitaeque tua finita est. Quid porro? Paucis interpositis mensibus homo sceleratissimus, alia ob crimina, eaque manifestissima, in carcerem coniectus, cum vltimum sibi imminere videret supplicium, facinus Caio imputatum vltro faetur, eaque confessione et iudices, qui Caium ad mortem damnauerant, et eius accusatores testesque maxima obruit ignominia. Iam omnia quidem fiebant, quae in folatium vxoris et liberorum occisi vergere posse videbantur. Sed postquam hic semel eo iuerat, vnde negant redire quemquam, nae factum infectum fieri Caiusque ab inferis excitari haud poterat. Quis quaeso huiusmodi legens exempla dubitabit, quin omnia fere, quae in his terris certa nobis videntur, si recte rem aestimes, non nisi vero similia sint? En humanae conditionis fragilitatem! En rerum ad hominum salutem vel maxime pertinentium incertitudinem!

Fortasse, vt obiter hoc moneam, expediret, in causis criminum testes reo interrogare praesente, et huic etiam ipsi eiusue defensori copiam eos interrogandi facere, quod apud Romanos factum esse *m*), iam alibi (in *Elem. iur. crim.* §. 364.) monuimus. Ita sane reus occasionem nancisceretur, testes rectam reducendi in viam, veritatemque ab iis eliciendi, quod non posset non ipsi subinde esse vtilissimum. Atque hinc, vt idem de-

B 3

nno

m) Asc. PEDIANUS l. c. p. 77. Tenere debemus, interrogaciones testium et accusatoris et defensoris esse, et eius, qui producit, et eius, contra quem producantur, nec non p. 93. Loqui, nisi interrogato, testi non licet. Interrogatur autem et ab eo, contra quem productus.

nuo in vsum deducatur, nuper suavit FILANGIERIVS in *Syst. Legislat. Lib. III. Cap. 15.*

Ceterum, quod de delatoribus praemiis haud proritandis diximus, haud ita intelligi volumus, vt nunquam ad hanc scelorum auctores detegendi rationem procedendum sit. Quod si enim non de delictis iam iam perfectis, sed de futuris et praesertim eiusmodi criminibus, quae contra Principem perpetrantur aut remp. e. g. perduellionis, proditiōis, falsae monetae, quaeritur; haud negamus, pro causae qualitate, ad damnum aut infortunium a rep. auertendum, vtique posse confcios, vt delicti auctores indicent, propositis etiam praemiis prouocari, modo diligentissime prouideatur, ne postea delatores aut ipsi ea in re testimonium dicant, aut in rei necem cum testibus coeant. Certe accusator tantum abest vt ipse contra reum dicere testimonium possit, vt etiam domestici testimonii fides improbetur, testesque, quos accusator de domo produxerit, interrogari prohibeantur. *l. 24. D. et l. 3. C. de test.* Testis autem domesticus non modo ille dicitur, qui eiusdem gentis est atque familiae, sed et qui in eadem habitat domo, *l. 11. §. 1. D. de poen. l. 1. C. de emend. propinqu.* Graecis vocari solet *ομογεν ο μαδρυς*. Vid. PETR. DE GREVE *Exerc. ad Pand. p. 397. n)* Rei autem domestici vel ideo ad testimonium contra eum ferendum haud facile admittendi, quia, vt MICHAELAS VII. 6. ait, patrisfamilias inimici (si non semper, certe haud raro,) sint sui domestici. Finio iam verbis *Leuit. XIX. 16. Ne inrer duos calumniator esto. Ne alterius sanguini immiueto.*

n) De delatore teste dixit O. L. DE EICHMANN *Halae 1781. de Ψευδομαρτυριαe* autem nonnulla adnotauit CHR. FALTER in *Amoen. philolog. Vol. III. p. 342.*

Indicanda enim nunc sunt sollemnia

INAVGVRALIA

CANDIDATI DIGNISSIMI
FRIDERICI TRAVGOTT STARCKE

LVSATI

qui sua de vita, laudabiliter adhuc acta, ipse his verbis exposuit:

Ego, Fridericus Traugott Starcke, Budissam, urbem Lusatiae superioris primariam, natalitiam agnosco. Natus sum anno huius seculi sexagesimo tertio, patre Traugott Leberecht, nunc mercaturam exercente, matre Maria Magdalena ex gente Gemeinhardia, cuius utriusque parentis innumera in me collata beneficia pia mente in aeternum venerabor. Posteaquam ab incunabulis providentia optimorum praeceptorum, in primis doctissimi Mutschkii, Pastoris Reichwaldensis, religionis et litterarum elementa didiceram, anno huius seculi septuagesimo quarto a patre ad Gymnasium patriae celeberrimum missus sum, ubi reuerendi Kofzii, Rectoris, nec non Coberi, b. Faberi, Demuthii, Petri et Rauffendorfsi munificentia, quam satis laudare haud possum, octo per annos usus sum. Postea anno huius seculi octogesimo secundo scholae valedicens Lipsiam me contuli, et a Rectore Magnifico, Ernestio, in album civium academicorum relatus sum. Interfui scholis philosophicis virorum celeberrimorum, Seydlitzii, Platneri et Wielandii, quibus permultum me debere profiteor. Praecepta iurisprudentiae ex doctrina Virorum Illustrum atque Consultissimorum, b. Segeri, Schotti, Sammetii, Bieneri, Kindii, Einerti, et Lumghanii didici, quorum omnium erga me benevolentiam et merita gratissima mente agnosco. Mox Praeside Excellentissimo Schotto die XV. Februarii MDCCCLXXXVI. Theses quasdam iuris controuersi publice defendi, et paulo post ab illustri Ictorum Ordine ad examen pro praxi admissus in patriamque reuersus in numerum aduocatorum provincialium receptus sum.

Ad altiora autem progressurus a Collegio nostro, vt summi in iure honores ipsi tribuantur, petiit. Cui desiderio, postquam in examine, quod vocant, rigoroso Collegii expectationi omni ex parte satisfecit, cum deesse haud potuerimus, vt publici

blice etiam de eius profectibus constet, proximo die Mercurii in auditorio Ictorum hora a meridie II. l. 21. C. de procurator. interpretabitur, mox autem a. d. V. huius mensis hora IX. eodem loco dissertationem ad XII. priora Capita Tit. D. de R. I. praefide Viro summe reuerend. illustr. excellentiss. Dom. HENR. GONFR. BAVERO, Eccles. Cathedral. Merseburg. Canonico Capitulari, Sereniss. Elect. Sax. a consiliis prouocat. Curiae suprem. provincial. Assessore, Facultatis iurid. Lipsi. Seniore, Prof. Cod. ord. h. t. Rectore Academiae Magnifico, rel. publice defendet, quo facto vir illustr. excellentiss. atque consultiss. Dn. CHRISTIANVS RAU, Tit. de V. S. et R. I. Prof. Ord. Supremae in Provincia Curiae et Ordinis Ictorum Lipsi. Assessor, fautor et collega honoratissimus, cui ex eiusdem Ordinis decreto promotoris munus delegaui, summos in iure honores cum omnibus privilegiis atque iuribus huic dignitati adnexis, sola spe ad sessionem in Collegio nostro aspirandi excepta, ipsi tribuet atque concedet.

Quam sollempnitatem vt RECTOR ACADEMIAE MAGNIFICVS, COMITES ILLUSTRISSIMI, VIRIVSQUE REIPUBLICAE PROCERES GRAVISSIMI, CIVES denique GENEROSISSIMI NOBILISSIMIQUE praesentia sua honorifica splendidiorem reddere velint, enixissime rogamus. Sc. LIPSIAE ipsis Calend. Iul. MDCCCLXXXVII.

ULB Halle

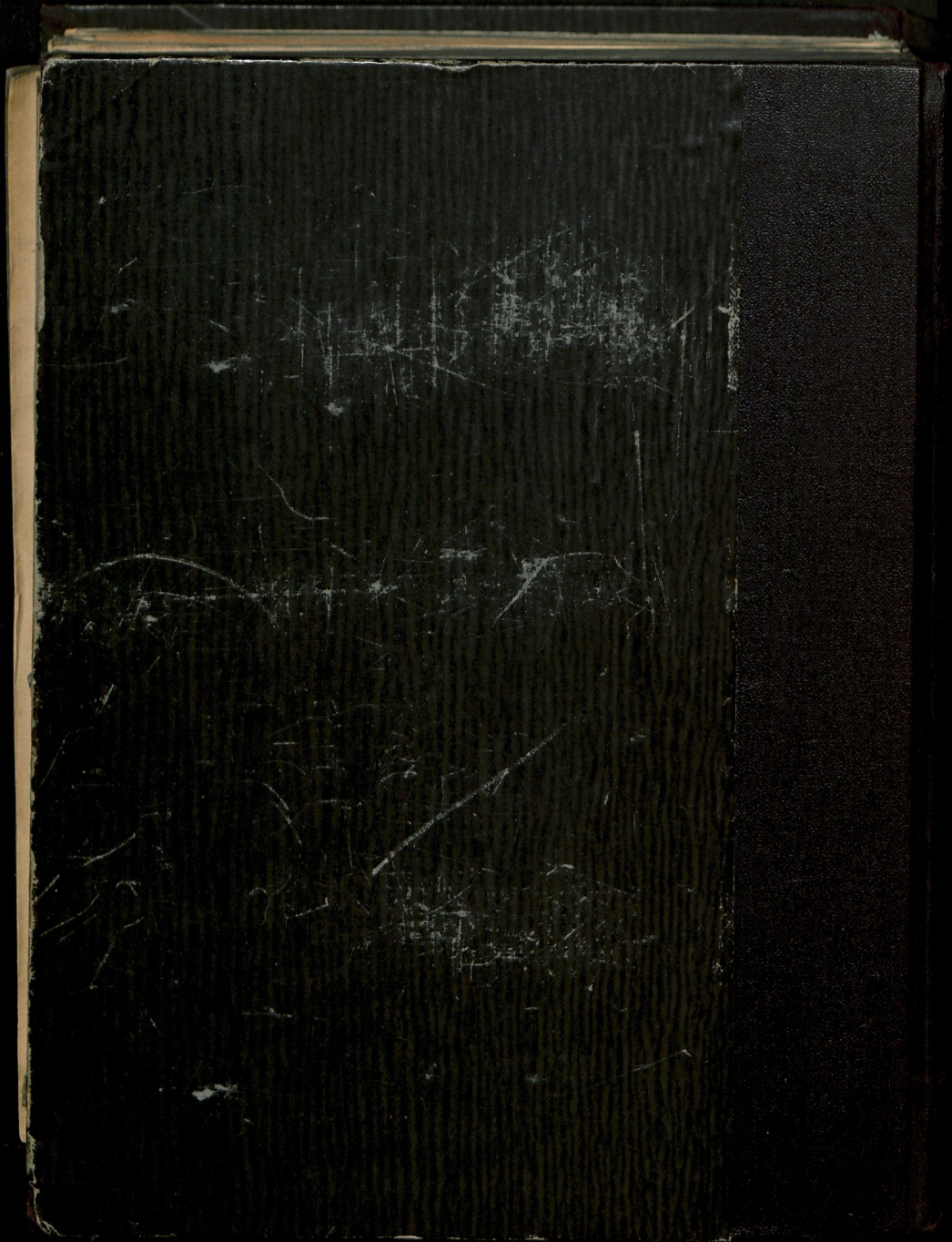
3

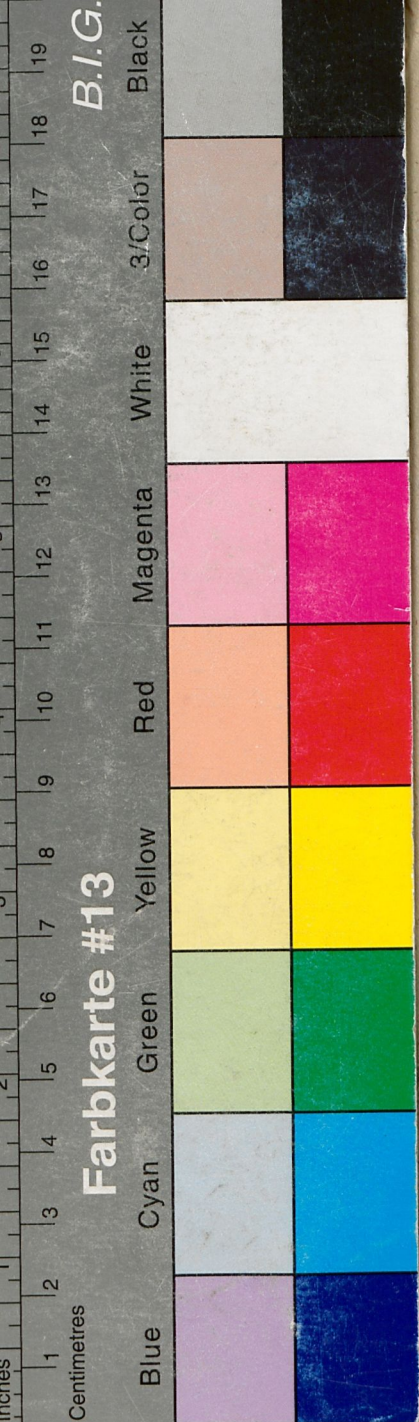
003 335 402

Gb.

1787 16.
1351

PROCANCELLARIVS
IOS. LVD. ERN. PÜTTMANNVS

I. V. D.

CATHEDRALIS ECCLESIAE NVMBVRGENSIS CANONICVS

PANDECT. PROF. ORD. ET COLLEG. ICTOR. ASSESSOR

SOLLEMNIA INAUGVRALIA

PRAECLARISSIMI CANDIDATI

FRIDERICI TRAVGOTT STARCKII

LVSATI

A. D. V. IVLII MDCCLXXXVII.

PVBlice CELEBRANDA

INDICIT.